

Το παιδί που κλέβει

Από την Αλεξάνδρα Καππάτου, Ψυχολόγο - Παιδοψυχολόγο (Ψυχοδιαγνωστικό και Συμβουλευτικό Κέντρο)

Αρκετά μικρά παιδιά κάποια στιγμή στη ζωή τους έχουν πάρει ένα αντικείμενο από άλλο παιδάκι ή από κάποιο κατάστημα. Συνήθως οι γονείς τους πέφτουν από τα σύννεφα, όταν ανακαλύπτουν ότι το παιδί τους «έκλεψε». Δεν καταλαβαίνουν πώς μπόρεσε να κάνει κάτι τέτοιο, παρ' όλο που του δίδαξαν όλους τους ηθικούς κανόνες. Αναρωτιούνται μήπως κάτι δε χειρίζονται σωστά στο θέμα της ανατροφής του. Είναι, άραγε, πολύ αυστηροί ή, αντίθετα, πολύ επιεικείς; Αν, μάλιστα, το παιδί έχει κλέψει κάποιες φορές, φοβούνται μήπως συνεχίσει να το κάνει μεγαλώνοντας και ανησυχούν για το ποια θα είναι η εξέλιξή του.

Όταν το ρωτούν γιατί έκλεψε, τις περισσότερες φορές δεν ξέρει τι να πει.

Το ερώτημα που τίθεται είναι το εξής: Όταν ένα παιδί ηλικίας 3, 4 ή και 5 χρονών πάρει ένα αντικείμενο το οποίο δεν του ανήκει, θεωρείται ότι έκλεψε; Πρέπει να διευκρινίσουμε ότι η έννοια της κλοπής προϋποθέτει ότι το παιδί έχει πρώτα κατακτήσει την έννοια της ιδιοκτησίας, καθώς και την έννοια του καλού και του κακού σε σχέση με τον ηθικό κώδικα της οικογένειας, που συνήθως συμβαδίζει με τα δεδομένα της κοινωνίας. Έτσι, λοιπόν, δεν μπορούμε να μιλάμε για κλοπή πριν από την ηλικία των 7 ετών, όταν δηλαδή το παιδί ξεκινά τη φοίτησή του στο Δημοτικό. Είναι η ηλικία που η κοινωνικοποίησή του έχει προχωρήσει και αναπτύσσει την έννοια του καθήκοντος. Σχεδόν όλα τα παιδιά έχουν κλέψει κάποια φορά στη ζωή τους, αλλά τα περισσότερα εγκατέλειψαν μόνα τους πολύ σύντομα αυτή τη συμπεριφορά. Είναι γεγονός ότι δεν είναι εύκολο για το παιδί να θέτει τα όρια ανάμεσα σε αυτό που επιθυμεί και στον τρόπο που θα το αποκτήσει. Αυτό γίνεται σταδιακά.

Πολλές φορές, όμως, είναι πολύ δύσκολο, ακόμη και για παιδιά 10 χρόνων, να κάνουν σαφή διαχωρισμό ανάμεσα «στο δικό μου» και «στο δικό σου». Συζητάμε για κλοπή, μόνον όταν το παιδί κλέβει επανειλημμένα. Ο χώρος που κλέβουν αρχικά τα παιδιά είναι το σπίτι. Το μικρό παιδί παίρνει αντικείμενα αρχικά από τα μέλη της οικογένειάς του, τους γονείς, τα αδέρφια, έπειτα από φίλους του, από το σχολείο ή το γυμναστήριο κ.λπ. Τα αντικείμενα που παίρνει είναι συνήθως συμβολικά των επιθυμιών του παιδιού, π.χ., γλυκά, φαγητά, μικρά παιχνίδια, ενώ αργότερα γίνονται πιο χρηστικά, π.χ., χρήματα, δίσκοι, βιβλία κ.ά.

Η συμπεριφορά του παιδιού παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις, ανάλογα με την ηλικία. Η αίσθηση του λάθους σπάνια υπάρχει στην αρχή. Το μικρό παιδί οικειοποιείται το αντικείμενο χωρίς ενοχές. Το αίσθημα ενοχής εμφανίζεται στη συνέχεια και ερμηνεύεται από το φόβο της τιμωρίας. Η μητέρα συνήθως είναι το πρώτο άτομο από το οποίο κλέβουν τα παιδιά.

Τι να κάνουν οι γονείς...

— Όταν αντιληφθούν ότι το παιδί έκλεψε, καλό είναι να του εξηγήσουν ήρεμα ότι δεν αφαιρούμε κάτι από τους άλλους χωρίς πρώτα να τους ρωτήσουμε, αποφεύγοντας να δώσουν συνέχεια ή έμφαση.

— Αν το χειριστούν σωστά, η πιθανότητα να ξαναπροσπαθήσει να κλέψει είναι μικρή.

— Το παιδί, ιδίως στην προσχολική ηλικία, δεν καταλαβαίνει επαρκώς τη διάκριση του «έχω» και του «δεν έχω».

— Αν επανειλημμένα το παιδί καταφεύγει σε αυτή την πράξη, είναι απαραίτητο να αναλογιστούν για ποιο λόγο το κάνει και ενδεχομένως τι μήνυμα θέλει να τους περάσει.

— Ας προσπαθήσουν να επιστρέψουν αυτό που έκλεψε το παιδί, αν βέβαια αυτό είναι δυνατόν, εξηγώντας του τις συνέπειες χωρίς υπερβολές.

— Είναι σημαντικό να βελτιώσουν την επαφή τους με το παιδί.

— Να του δείξουν εμπιστοσύνη.

— Να του μάθουν τρόπους αυτοελέγχου.

— Να του αναθέσουν πρωτοβουλίες, και έτσι να ενισχύσουν την εικόνα που έχει για τον εαυτό του.

— Στα μεγαλύτερα παιδιά, με την κλοπή σχετίζεται και το χαρτζιλίκι, σε τι ύψος και με ποιες προϋποθέσεις χορηγείται.

— Η αφαίρεση αντικειμένων κατά κανόνα σταματά αυτόματα με την πάροδο της ηλικίας. Αν, βέβαια, το παιδί το κάνει επανειλημμένως, καλό θα ήταν να ζητήσουν βοήθεια από ψυχολόγο.

Πηγή: <http://www.akappatou.gr>